

3. Τρόποι Διεξαγωγής Έρευνας

Οι κύριοι τρόποι διεξαγωγής έρευνας είναι:

- **Προσωπική Συνέντευξη** (Personal Interview)
όπου ο ερευνητής κάνει τις ερωτήσεις και συμπληρώνει το ερωτηματολόγιο
- **Τηλεφωνική Συνέντευξη**
- **Ταχυδρόμηση Ερωτηματολογίου** (Self-Administered Questionnaires)
όπου το ερωτηματολόγιο συμπληρώνεται από τον ερωτώμενο

Ο τρόπος διεξαγωγής της έρευνας εξαρτάται από:

1. Τους **στόχους** της έρευνας
2. Την **ικανότητα του πληθυσμού του δείγματος να συμπληρώνει ερωτηματολόγια** μόνος του π.χ. Εάν έρευνα που απευθύνεται σε ηλικιωμένους ή άτομα μειωμένων νοητικών ικανοτήτων ή το θέμα είναι εξειδικευμένο τότε καλύτερη μέθοδος η προσωπική συνέντευξη
3. Τον **προϋπολογισμό** της έρευνας

Ανάλογα με το τρόπο διεξαγωγής της έρευνας :

➤ επιλέγουμε το μέγεθος του δείγματος

π.χ. Ποσοστό απαντήσεων με ταχυδρόμηση ερωτηματολογίων μόνο 20%. Πρέπει να ληφθεί υπ' όψη όταν υπολογίζεται ο αριθμός των ερωτηματολογίων που θα σταλούν. (δηλ. Στέλνω 5000 για να πάρω 1000 συμπληρωμένα)

➤ Επιλέγουμε το μέγεθος του ερωτηματολογίου και τον τύπο των ερωτήσεων

π.χ. Μεγαλύτερο αριθμό ερωτήσεων για προσωπική συνέντευξη, πιο πολύπλοκες ερωτήσεις όπου χρειάζονται διευκρινήσεις

Προσωπική Συνέντευξη

Πλεονεκτήματα:

- Απαντούν περισσότεροι
- Δυνατότητα επεξήγησης ασαφών ερωτήσεων
- Δυνατότητα χρήσης πιο περίπλοκων ερωτηματολογίων και μεγάλων

Μειονεκτήματα:

- Υψηλό κόστος (ενημέρωση ερευνητών, έξοδα για μετάβαση στο μέρος της συνέντευξης)
- Μερικές φορές οι ερευνητές υποβάλλουν την «σωστή» απάντηση (μη δειγματικό σφάλμα – bias)

Τηλεφωνική Συνέντευξη

Πλεονεκτήματα:

- Σχετικά ανέξοδη μέθοδος (γρήγορη, δεν έχει έξοδα μετάβασης)
- Εύκολη πρόσβαση σε δύσβατες περιοχές
- Ερωτώμενοι τείνουν να είναι ειλικρινείς

Μειονεκτήματα:

- Μεγάλο ποσοστό αποφυγής της συνέντευξης (non-response rate)
- Άτομα που λείπουν από το σπίτι τις συνήθεις ώρες (9π.μ.-7μ.μ.) δεν βρίσκονται για να συμμετάσχουν (response bias)

Ταχυδρόμηση Ερωτηματολογίων

Πλεονεκτήματα:

- Σχετικά ανέξοδη μέθοδος (δεν χρησιμοποιούνται ερευνητές- μόνο ταχυδρομικά τέλη)
- Πρόσβαση σε δύσβατες περιοχές
- Ερωτώμενοι τείνουν να είναι ειλικρινείς

Μειονεκτήματα:

- Μεγάλο ποσοστό αποφυγής συμμετοχής στην έρευνα (non-response rate)
- Άτομα μεγάλης ηλικίας, άτομα χαμηλού μορφωτικού επιπέδου ή με πολλές ασχολίες τείνουν να μην συμμετάσχουν (response bias)

Επιλογή του σωστού τρόπου έρευνας

- Κρίσιμη απόφαση
- Δεν υπάρχουν κανόνες
- Απόφαση βασίζεται στην κρίση του διοργανωτή!
- Ερωτήματα σε σχέση με το δείγμα που μπορεί να βοηθήσουν στην επιλογή:
  - Υπάρχει πλήρης κατάλογος του πληθυσμού απ' όπου θα προκύψει το δείγμα; Είναι πρόσφατα τα στοιχεία;
    - ✓ Μητρώα πληθυσμού
    - ✓ Εκλογικός κατάλογος
    - ✓ Τηλεφωνικός κατάλογος
    - ✓ Κατάλογος διευθύνσεων

➤ Μπορούν να βρεθούν από τους καταλόγους αυτούς όλα τα άτομα που χρειάζομαι στο δείγμα μου;

✓ Μήπως χρειάζομαι άτομα που δεν έχουν μόνιμη διεύθυνση, π.χ. άστεγους, τσιγγάνους; Πώς θα βρεθούν αυτοί αν χρησιμοποιήσω τηλεφωνικούς καταλόγους για την επιλογή του δείγματος;

✓ Πώς θα προσεγγίσω άτομα που είναι πολυάσχολα, που λόγω εργασίας επιστρέφουν αργά στο σπίτι, ή που τείνουν να μετακινούνται συχνά;

✓ Αν δεν μπορέσω να προσεγγίσω τέτοια άτομα θα είναι μεροληπτικό το δείγμα μου;

➤ Ποιο είναι το μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού;
Γνωρίζουν γραφή κι ανάγνωση;

Η χρήση της μεθόδου με ταχυδρόμηση ερωτηματολογίων προϋποθέτει ότι οι ερωτώμενοι ξέρουν ανάγνωση και ότι θα κατανοήσουν τις ερωτήσεις. Περιλαμβάνω τέτοιες ομάδες στο δείγμα μου (π.χ. ηλικιωμένους, άτομα μειωμένων νοητικών δυνατοτήτων, τσιγγάνους κ.λ.π.);

Στην απογραφή του 2001, 8,2% του πληθυσμού ηλικίας 50+ δηλώνουν ότι δε γνωρίζουν γραφή κι ανάγνωση και άλλοι 15.9% εγκατέλειψαν χωρίς να τελειώσουν το Δημοτικό.

➤ Περιέχει ο πληθυσμός άτομα ξενόγλωσσα;

Περιλαμβάνω στον πληθυσμό μου ομάδες που χρησιμοποιούν γλωσσικό ιδίωμα ή μετανάστες των οποίων η γνώση της Ελληνικής είναι περιορισμένη; Θα πρέπει το ερωτηματολόγιο να μεταφραστεί ή να περιλαμβάνω στους ερευνητές άτομα με γνώσεις των συγκεκριμένων γλωσσών;

➤ Θα θέλει ο πληθυσμός να συμμετάσχει στην έρευνα;

Περιλαμβάνει ο πληθυσμός ομάδες που θα προτιμούσαν ν' αποφύγουν την συνέντευξη; Π.χ. Σε μία έρευνα για μετανάστες, παράνομοι μετανάστες θ' απέφευγαν να βρεθούν. Ή σε μία έρευνα για κακοποιημένες γυναίκες.

➤ Ποια γεωγραφική περιοχή θέλω να καλύψω;

Εάν θέλω να καλύψω ευρεία γεωγραφική περιοχή, μπορεί αυτό να γίνει πιο εύκολα και με μικρότερο κόστος με αποστολή ερωτηματολογίων ή μέσω τηλεφωνικής συνέντευξης

➤ Ποια ακριβώς θα είναι η στατιστική μονάδα;

Εάν έχω ένα δείγμα νοικοκυριών ποιος θα είναι ο ερωτώμενος; Όλα τ' άτομα που μένουν εκεί ή θα επιλεγεί ένα και με τι κριτήρια;

➤ Ερωτήματα σε σχέση με το ερωτηματολόγιο που μπορεί να βοηθήσουν στην επιλογή:

➤ Θα χρειαστούν ερωτήσεις για τον καθορισμό των κατάλληλων ερωτώμενων; (screening of respondents)

Πολλές φορές χρειάζονται ερωτήσεις για να καθοριστούν τα άτομα που είναι κατάλληλα για συνέντευξη

Π.χ. Εάν η επιλογή δείγματος γίνει βάση νοικοκυριών αλλά η έρευνα επικεντρώνεται σε συνταξιούχους τότε η καταλληλότητα των ερωτώμενων κρίνεται βάση της ηλικίας τους και της επαγγελματικής τους δραστηριότητας

Εάν μας ενδιαφέρουν επίπεδα γονιμότητας και μόρφωση γυναικών θα χρησιμοποιήσουμε ερωτήσεις σε σχέση με το φύλο και την ηλικία

Η χρήση τέτοιων ερωτήσεων συνίσταται κυρίως σε προσωπικές ή τηλεφωνικές συνεντεύξεις

➤ Θα είναι οι ερωτήσεις πολύπλοκες ή λεπτομερείς;

Τότε πιθανώς θα χρειάζεται να γίνονται από έναν ερευνητή που θα δίνει κι επεξηγήσεις

➤ Θα υπάρχουν ερωτήσεις προσωπικές ή ευαίσθητου περιεχομένου;

Τότε ίσως αποφυγή προσωπικής συνέντευξης να είναι καλύτερη

➤ Θα χρειαστεί ο ερωτώμενος να συμβουλευτεί προσωπικά του αρχεία;

Τότε είναι καλύτερη η ταχυδρομική αποστολή των ερωτηματολογίων. Δεν θέλει κανείς να έχει ερευνητές να περιμένουν για την εύρεση αρχείων!

➤ Μπορεί ν' αποφευχθεί η τάση των ερωτώμενων να θέλουν να φανούν ότι γνωρίζουν όλες τις απαντήσεις και ότι είναι «επιτυχημένοι»;

Αυτή η τάση είναι ιδιαίτερα έντονη σε προσωπικές συνεντεύξεις

- Μπορεί ν' αποφευχθεί η έμμεση υποβολή απάντησης από τον ερευνητή (interviewer bias);

Αυτό συμβαίνει κυρίως στις συνεντεύξεις όπου ο τρόπος που γίνεται η ερώτηση από τον ερευνητή και οι προσωπικές απόψεις, επιδοκιμασία και αποδοκιμασία μπορεί να υποβάλλουν και την απάντηση

- Θα ξέρει ο ερωτώμενος για το συγκεκριμένο θέμα;

Εάν το θέμα είναι τα έξοδα του νοικοκυριού ποιος ασχολείται με τα ψώνια;

- Τέλος, υπάρχουν θέματα που εξαρτώνται από τον προϋπολογισμό

- **Κόστος**, που είναι υψηλότερο για προσωπικές συνεντεύξεις λόγω εκπαίδευσης των ερευνητών και εξόδων μετάβασης στον τόπο κατοικίας των ερωτώμενων

- **. Χρόνος :**

- Χρειάζεται κανείς τ' αποτελέσματα της έρευνας άμεσα (π.χ. σε μία εβδομάδα ή για θέματα πολιτικής, μέσα σε μια-δυο μέρες) Τότε η λύση θα ήταν τηλεφωνική συνέντευξη.

- Η προσωπική συνέντευξη παίρνει αρκετό χρόνο καθώς και η αποστολή ερωτηματολογίων ταχυδρομικά, όπου πρέπει να σταλεί και υπενθύμιση